

המחון הפדגוגי

בעקבות בחינת הבגרות במועד הקיץ תשע"ו

שאלון עולים חדשים - 29284

לשימוש פנימי בלבד.
המסמך לא עבר עריכה לשונית.

מדינת ישראל
משרד החינוך
מנהל החינוך הדתי
הפיקוח על היסטוריה ואזרחות בחמ"ד

המחווון הפדגוגי

מחנכים להיסטוריה יקרים!

המחווון הפדגוגי שלפניכם כולל הנחיות למורים בנוגע למיומנויות הנדרשות מן התלמידים בכתיבת תשובה, מציג תשובות אפשרויות לשאלות מבחן הבגרות שהתקיים במועד הקיץ תשע"ו (שאלון 29284) ומציף שגיאות נפוצות של תלמידים לצורך למידה לעתיד.

מטרות המחווון הפדגוגי הן:

1. לסייע בידי המורים לבדוק אם השאלות בבחינה ברורות דיין, ואם כוונת השאלה הושגה.
2. אמצעי יעיל להגברת מהימנות ההערכה.
3. מאפשר הערכה אחידה לכל בחינות התלמידים.

חשוב להזכיר...e

1. כתיבת 'מחווון-תשובות' על ידי המורה הוא חלק בלתי נפרד מחיבור בחינה.
2. יש להבהיר לתלמידים את משמעות מילות ההוראה השונות ולתרגל אותן.
להלן תזכורת לפירוש מילות ההוראה המקובלות:
 - א. "ציין" - על התלמיד לכתוב במילה או במספר מצומצם של מילים על הנושא/המושג עליו נשאל בלי לפרט.
 - ב. "הצג" - על התלמיד לפרט את הידוע לו על הנושא/המושג על פי הנלמד בכיתה או על פי הקטע. כתיבת פרטי התוכן של פעולה או של אירוע לפי הנדרש. אין צורך להסביר. השימוש בהוראה זו ילווה בדרך-כלל בציון כמותי של הרכיבים הנדרשים בשאלה (הכימות - ציון מספר הרכיבים הנדרש לתשובה מלאה המבהיר לתלמיד את הנדרש ממנו וכן מנחה את המורה בזמן הערכת התשובה).
 - ג. "הסבר" - על התלמיד לכתוב את הידוע לו על הנושא תוך ביאור או פירוש הנושא ותוך ניתוח הפעולה, האירוע והשלכותיו. יש ב"הסבר" הבהרת קשר בין מושגים.
 - ד. "השווה" - על התלמיד לבדוק את הדומה והשונה בין שני פריטים או יותר על פי קריטריונים (תבחינים) ולהסיק מסקנות מן ההשוואה.
 - ה. "נמק (בסס)" - על התלמיד לבסס דעה או טענה המוצגות בשאלה על סמך עובדות, ציטוטים, נתונים היסטוריים, דוגמאות ועוד.
 - ו. "הזגם" - על התלמיד להביא דוגמה לביסוס או להבהרה.

מינהל החינוך הדתי, משרד החינוך, ירושלים 91911. טל' 02-5604119 פקס 02-5604120

כתובת אתר "שער הממשלה": <http://www.gov.il>

כתובת אתר המשרד: <http://www.education.gov.il>

מדינת ישראל
משרד החינוך
מנהל החינוך הדתי
הפיקוח על היסטוריה ואזרחות בחמ"ד

3. בהוראת הידע יש ללמד בדרך של הבנה ולא של שינון, כדי להשיג את מטרות ההוראה.
1. תשובה מלאה היא תשובה הנותנת מענה מלא למילות ההוראה שבשאלה. תוכן והיקף התשובה ובהתאמה ציינון התשובה נגזר ממילות ההוראה המופיעות בשאלה. כאשר התלמיד מתבקש למשל 'להסביר' תופעה, אך תשובתו היא ברמת 'הצג' בלבד, יקבל רק חלק מהניקוד.
2. אפשרויות התשובה הנזכרות במחווין אינן התשובות היחידות. יכולות להיות תשובות נוספות ונכונות שתלמידים כתבו. המעריכים מונחים לבדוק את מהימנות התשובות גם אם אינן מופיעות במחווין התשובות - בספרים מוסמכים ובהתייעצות עם מעריך בכיר. במקרים שהתברר שהתשובה עומדת בסטנדרטים אלו, מתקבלות תשובות אלו כנכונות.
3. התשובות המנוסחות על ידי התלמידים יכולות להיות מנוסחות בדרכים שונות ובמילים נרדפות, ובלבד שתוכנן יהיה זהה לתשובה במחווין.
4. אם תלמיד כתב תשובה המכילה פרטים נכונים אך בהמשך הדברים הוא סותר אותם, לא תוכל תשובתו להתקבל כתשובה מלאה.
5. בשאלה שבה נדרשים מספר רכיבים - אם תלמיד ענה רק על חלק מהם הוא יקבל ציון חלקי בהתאם לטיב התשובה.
6. בשאלות טקסט חזותי יש לשים לב שהתלמיד נדרש לקשר בין הרכיב שבתמונה למסקנה שהסיק ממנה. ולכן עליו לציין על מה בתמונה הוא מבסס את מסקנתו. למשל: אני רואה בתמונה ש... ואני לומד מכך ש... .
7. בשאלות על מקור חזותי נדרש התלמיד לעיתים לקשר את המקור לחומר שנלמד בכיתה, ולא להסתפק ביצג מניתוח המקור, הכול בהתאם לדרישות השאלה.
8. יש שאלות המתחמות בזמן ומקום ויש לדרוש מהתלמיד להתייחס לזמן והמקום שנדרשו בשאלה, וכן להשתמש במושגים המתאימים להם.
9. יש להרגיל את התלמידים לבדוק כמה מטלות יש בשאלה ולסמן אותם על מנת לא לאבד נקודות.
10. אנו ממליצים למורים לעודד תלמידים שיש להם שעותק לעשות שימוש בהתאמה המגיעה להם. במידה והמחברת אינה משועתקת, עלולה להיווצר מצב שבו המעריך אינו מצליח להבין את תשובת התלמיד בגלל כתב ידו הבלתי קריא. יש מקרים בהם מזמנים את התלמיד להקריא את מחברתו ועדיף להימנע מכך.

מדינת ישראל
משרד החינוך
מנהל החינוך הדתי
הפיקוח על היסטוריה ואזרחות בחמ"ד

11. המחברות הנבדקות הינן מחברות סרוקות. היות וכך, כאשר אין רווחים בין שורה לשורה או בין תשובה לתשובה, כאשר העט שבו כותבים חלש או כשהכתב קטן, נוצרות בעיות בסריקת המחברת והיא הופכת לבלתי קריאה. יש להנחות ולהרגיל את התלמידים להקפיד על הרווחים, לכתוב בעט חזק, להקפיד על כתב גדול ומרווח וכן לשמור על שוליים בצדי העמודים וכן בראש העמוד ובתחתיתו.

12. אנו ממליצים להרגיל את התלמידים להשתמש בטיוטה לפני כתיבת התשובה, על מנת שהתלמיד יבנה את תשובתו בצורה המקיפה והמסודרת ביותר שבה יבואו לידי ביטוי ידיעותיו. על העמוד (הימני) שמשמש כטיוטה יש למתוח קו אלכסוני.

13. חשוב לעשות שימוש במסמך 'תו התקן – מבדק המיומנויות'. להלן קישור למסמך:

<https://drive.google.com/file/d/0B5iuGluh5OC1d0R2YXRuTTQ3WTYyRFdJZjRFa0F0rZHM4dUE0/view?usp=sharing>

וכן במסמך 'צעד בצעד'. להלן קישור למסמך:

http://meyda.education.gov.il/files/Mazkirut_Pedagogit/HistoryMmd/hangashat_history.pdf

בהצלחה רבה!

באה

שאלון 29284 – מועד א' קיץ תשע"ו

פרק ראשון:

שאלה 1:

אחרי מלחמת העולם הראשונה נאלצו מדינות הלאום החדשות להתמודד עם הסוגיה (הנושא) של זכויות מיעוטים.

הסבר מדוע נאלצו להתמודד עם סוגיה זו.

הצג את ההתמודדות של מדינה אחת שלמדת עליה עם סוגיה זו.

דרישת השאלה:

הסבר: במדינות הלאום החדשות היו מיעוטים אתניים, המעצמות המנצחות התנו את ההכרה במדינות החדשות בקבלת חוקות מבטיחות למיעוטים אלו וזכויות. הצגת ההתמודדות: פולין נמנעה מלהעניק זכויות למיעוטים (יהודים/גרמנים/אוקראינים) ואף הודיעה ב-1934 כי אינה מכירה בחוזה המיעוטים, הפוגע בטוהר הלאומיות הפולנית. - יוגוסלביה לא גילתה סובלנות כלפי לאומים בשטחה ויצרה התנגדות בקרבם. - יוון נקטה מדיניות מפלה כלפי מיעוטים ולא שמרה על זכויותיהם.

שימו לב!

מעט מאוד תלמידים ענו על שאלה זו. רוב התלמידים שענו הסבירו רק מהו חוזה מיעוטים, ולא ענו על השאלה המתבקשת ועל פרטיה.

בחלק השני של השאלה, היו תלמידים שכתבו על מאבקים לאומים, כדוגמת איטליה או גרמניה, ולא על זכויות מיעוטים.

היו תלמידים שבלבלו בין היסטוריה כללית להיסטוריה יהודית והתייחסו רק ליהודים.

מדינת ישראל
משרד החינוך
מנהל החינוך הדתי
הפיקוח על היסטוריה ואזרחות בחמ"ד

שאלה 2:

הצג שני שינויים שהתרחשו בחברה היהודית באירופה בעקבות האמנציפציה.
הסבר את הקשר בין אחד השינויים שהצגת ובין אחד ממאפייני הנאורות שלמדת עליהם.

דרישות השאלה:

- האמנציפציה אפשרה ליהודים להשתלב בחברה ולהיות כמו כולם, לכן הם שינו את אורח חייהם:
- מגורים - לא רק באזור מגורים יהודי.
 - עיסוק - בעבר הורשו היהודים לעסוק בהלוואה בריבית וברוכלות וכעת יכולים לעסוק בכל דבר.
 - שפה - היהודים דיברו בשפת המדינה בה גרו.
 - שמות - רוב השמות הפרטיים לא היו שמות יהודיים.
 - לבוש - הפסיקו ללבוש את הלבוש המסורתי והתלבשו כשאר החברה.
 - התבוללות - בהשפעת רעיונות הנאורות או כדי להתערות בחברה היו רבים שהתבוללו.
- השינוי באורח החיים:**
- הושפע מרעיון **האינדיבידואליזם**: התייחסות לכל אדם כאל פרט בודד ועצמאי, בעל זכויות טבעיות.
- רעיון השוויון** לפיו כל בני אדם נולדו מעצם טבעם שווים.
- רציונליזם**: חשיבה עפ"י השכל כדי לשפר את איכות חייהם.
- ביטול חובת ההשתייכות לקהילה: כעת יהודים יכלו לבחור בין בתי דין של הקהילה לבין בית משפט כללי שיגן עליהם. איש לא חייב אותם להקשיב לראשי הקהילה.
 - הקשר לספקנות: על אדם להטיל ספק בכל דבר.
 - חילון: המדינה צריכה להיות מנותקת מהדת.

עיון א:

- היו תלמידים שלא ציינו את הקשר בין מאפיין הנאורות לבין השינוי.
- היו תלמידים שציינו את מאפיין הנאורות, אך לא הסבירו אותו.
- חשוב לעבוד עם התלמידים על ההקשרים בין הנושאים השונים ולא ללמד כל נושא במנותק.

מדינת ישראל
משרד החינוך
מנהל החינוך הדתי
הפיקוח על היסטוריה ואזרחות בחמ"ד

שאלה 3:

בתנועה הציונית היו זרמים שונים והם ייצגו דעות שונות. הצג את הרעיון המרכזי של "המזרחי" ושל זרם נוסף בתנועה הציונית שלמדת עליו.
 הצג מחלוקת אחת בתנועה הציונית שהיה מעורב בה אחד מהזרמים שכתבת עליהם.

תשובה:

רעיון מרכזי של "המזרחי" ושל זרם ציוני אחר והצג מחלוקת בה הם היו מעורבים:

רעיון מרכזי	מחלוקת
המזרחי: שיתוף יהודים דתיים בתנועה הציונית/ ציונות כפתרון בעיות אנטישמיות והתבוללות/ פתרון להתבוללות רוחנית/ עם-תורה –ארץ/ דת וציונות אינם סותרים זה את זה/ אתחלתא ד'גאולה/ קרוב בין הזרמים בעם היהודי/ הכנסת מסורת בחיי הציבור שמירת שבת כשרות	מחלוקת על התרבות/ קולטורה: הציונות הדתית התנגדה לעצם עיסוק התנועה הציונית בנושא התרבות וטענה שזה אינו מעניינה של התנועה הציונית. היא חששה שזה ירחיק עוד יותר את היהדות האורתודוקסית מהתנועה הציונית /חששה שהציונות תהייה גורם לחילון / פולמוס אוגנדה.
ציונות מדינית- פניה למעצמות להשגת צ'רטר/ חתירה להסכמה של האומות להתיישבות יהודית בא"י/	פולמוס אוגנדה הדרך הנכונה להקמת מדינה/מה קודם למה - פנייה למעצמות או עליה בפועל?
ציונות מעשית: עליה לארץ קודם כל/ איסוף כספים לחיזוק ההתיישבות/ ארגון והכשרת עולים	הדרך הנכונה להקמת המדינה
ציונות סוציאליסטית	במחלוקת עם הרוויזיוניסטים על אופי המדינה שבדרך
ציונות רוחנית: ארץ ישראל כמגדלור לגולה ולא כפתרון לכל היהודים במצוקה לא בעיית היהודים אלא בעיית היהדות הציונות המדינית- מוליכה שולל את העם	משבר הקולטורה- הקמת הסיעה הדמוקרטית בתנועה הציונית
רביזיוניסטים: העדפת הון פרטי על הון לאומי/ בורות חובה/ צדק חברתי באמצעות עזרה מינימאלית/ התיישבות משני גדות הירדן	במחלוקת עם הציונות הסוציאליסטית על אופי המדינה שבדרך

**** אינו אף !***

היו תלמידים שכתבו על זרמים ביהדות ולא על זרמים בציונות.
 היו תלמידים שכתבו על המזרחי ולא כתבו על זרם נוסף.

מדינת ישראל
משרד החינוך
מנהל החינוך הדתי
הפיקוח על היסטוריה ואזרחות בחמ"ד

היו תלמידים שהתקשו להבחין בין המזרחי לפועל המזרחי.
היו תלמידים שלא ידעו לכתוב בצורה מלאה על האידיאולוגיה ועל הוויכוחים בתנועה.
חשוב להדגיש את ציר הזמן ואת המקום השונה של המחלוקות והתהליכים על גביו.
היו תלמידים שענו רק על חלק מהמטלות בשאלה. חשוב לתרגל עם התלמידים פיצוח שאלות שיש בהן מספר מטלות.

שאלה 4:

ציין שני גורמים למאורעות תרפ"ט. הצג מסקנה אחת של ארגון ההגנה בעקבות מאורעות אלה.

תשובה:

גורמים:

- סכסוך הכותל.

- עליות רביעית וחמישית.

- פעילות חאג' אמין אל חוסייני.

שינוי בתפיסת ההגנה:

- התברר כי היישוב אינו יכול לסמוך על הבריטים בלבד להגנתו, ולכן עליו לפתח כוח מגן חזק משלו/ לארגן מחדש את כוח המגן שלו כגוף ארצי, נייד ובעל כושר פעולה.

- התחילו ביישוב הרהורים בנוגע ליחסים בין הבריטים ליהודים / ספקות ראשוניים בדבר עמדת בריטניה ביחס לתנועה הציונית, על רקע העובדה שהאלימות הערבית הצליחה לשנות את מדיניות בריטניה/ לגרום לבריטים לפעול בניגוד להצהרת בלפור וכתב המנדט.

***עיון!**

היו תלמידים שהתבלבלו בין מאורעות תרפ"ט למאורעות תרצ"ו-תרצ"ט.
חשוב לתרגל עם תלמידים ציר זמן ולמקם אותם על הרצף.

שאלה 5:

הסבר מדוע הייתה ליישוב היהודי דילמה (התלבטות) בנוגע ליחסו לבריטים בתחילת מלחמת העולם השנייה.
הצג פעולה אחת של שיתוף פעולה בין היישוב היהודי ובין הבריטים ופעולה אחת של מאבק בבריטים במלחמת העולם השנייה.

תשובה:

מצד אחד הבריטים דבקו בספרים הלבנים: הגבילו עלייה והצרו את כוחו של היישוב היהודי בהתמודדות מול הערבים.

מדינת ישראל
משרד החינוך
מנהל החינוך הדתי
הפיקוח על היסטוריה ואזרחות בחמ"ד

מצד שני- בשלב זה הבריטים נלחמו לבדם נגד הנאצים, וראוי לסייע להם בזאת על רקע האויב המשותף/ על רקע העובדה שהנאצים נתפסו כאויב יותר גדול.

פעולה של שיתוף פעולה:

- גיוס לצבא הבריטי.

- הקמת הבריגדה.

פעולה של מאבק:

- העפלה

- פעילות המחתרות.

*** שיאו אפ !**

חשוב לתרגל עם תלמידים כיצד מציגים דילמה ואיך מראים את שני צדדי הדילמה. יש תלמידים שלא כותבים את שני צדדי הדילמה.

חשוב לתרגל עם תלמידים כתיבת תשובה של הסבר שמצריך קשר בין ארועים. היו תלמידים שכתבו שהדילמה היא לעזור לבריטים או להלחם בהם, ולא הסבירו את ההקשר שהשאלה דורשת.

פרק שני

שאלה 6:

בנספח לשאלה 6 מוצגת קריקטורה שפורסמה בעיתונות ביישוב היהודי לאחר פרסום מסקנות ועידת פיל (1937). עיין בקריקטורה וענה על שני סעיפי השאלה א-ב.

- א. הצג את הדעה של יוצר הקריקטורה על מסקנת ועידת פיל, בעזרת שני רכיבים מתוך הקריקטורה.
ב. הצג את הדעה המנוגדת (הפוכה) שהייתה ביישוב בנוגע למסקנות ועידת פיל, הצג נימוק אחד לדעה זו.

תשובה:

-א. העמדה:

התנגדות להצעת החלוקה.

הרכיבים באמצעותם ניסה המאייר לבטא את עמדתו:

- הכיתוב "לא נעשה ולא נשמע".

- ארשת פניהם של הקהל הביעה עצב, אבל וכעס בניגוד למצופה במעמד הר סיני.

-דמות החלוץ העברי העומד בתנוחה מתריסה ומחזיק בדגל.

מדינת ישראל
משרד החינוך
מנהל החינוך הדתי
הפיקוח על היסטוריה ואזרחות בחמ"ד

הכיתוב "מעמד הר שנאה- א"י": משחק מילים המזכיר את הר סיני, אך מחדד את זה שיש כאן בקבלתן של מסקנות הועדה שנאה לא"י. ההדגשה של העיוות שבחלוקה הן מבחינת השטח והן מבחינת גודל הגופן.

ב. הדעה המנוגדת שהועלתה בנוגע למסקנות ועידת פיל:

- יש חשיבות להקמת מדינה יהודית עכשיו, אפילו אם היא חלקית.
- מדינה יהודית חלקית אינה הסוף אלא ההתחלה.
- מדינה יהודית תחזק אחיזתנו בארץ מול הערבים.

***עיון אפ!**

יש לתרגל עם התלמידים מתודת ניתוח מסודרת של מקורות חזותיים בשיעורי היסטוריה. יש לשים לב לרכיבי השאלה: אני רואה ש... אני מבין ש... יש תלמידים שענו בלי לבסס על התמונה. היו תלמידים שלא הבינו את המונח דעה מנוגדת. חשוב להשתמש בביטוי זה בדיון על מחלוקות.

שאלה 7:

- בנספח לשאלה 7 מובאים צילומים של הרב קלישר ושל משה הס.
- א. על פי מה שלמדת, הצג רעיון אחד משותף לשני האישים.
 - ב. התבונן בתצלומים וציין הבדל אחד בין אורח החיים של הרב קלישר ובין אורח החיים של משה הס, עפ"י רכיב אחד מכל תצלום.
- עפ"י מה שלמדת הסבר כיצד אורח החיים של הרב קלישר בא לידי ביטוי באחד מרעיונותיו.

תשובה:

א. הרעיון:

- שניהם היו מבשרי ציונות: קראו להחזרתו של העם היהודי כלאום לא"י.
- ב. הבדל דתי- הרב קלישר דתי. ניתן לראות כיפה/זקן. משה הס חילוני. ניתן לראות גלוי ראש. בא לידי ביטוי בתפיסת הרב קלישר: שיבת העם לארצו היא חלק מתהליך הגאולה.

***עיון אפ!**

היו תלמידים שלא עיגנו את ההבדלים בתמונה. חשב לתרגל עם תלמידים שאלת מקור חזותי - מה אני רואה בתמונה... מה אני מסיק/לומד מהתמונה. חשוב לתרגל עם תלמידים פיצוח שאלות כדי ששימו לב לכל המטלות בשאלה.

מדינת ישראל
משרד החינוך
מנהל החינוך הדתי
הפיקוח על היסטוריה ואזרחות בחמ"ד

פרק שלישי

שאלה 8:

- ג. הצג רעיון באידאולוגיה הנאצית העוסק ביהודים.
ד. הצג צעד אחד שעשה המשטר הנאצי נגד היהודים בגרמניה בשנות השלושים בהשפעת רעיון זה.

תשובה:

רעיון באידאולוגיה הנאצית:

- תורת הגזע: האנושות כולה נחלקת למדרג היררכי של גזעים, ובו הארים הם הגזע העליון והיהודים הם הגזע הנחות/ מהרסי תרבות/טפילים. סילוקם יביא לטיהורה של האנושות.

צעד נאצי בהשפעת רעיון זה:

- חרם כלכלי.
- שריפת ספרים.
- חוק החזרת הפקידות הנאצית על כנה.
- אריזציה.
- איסור שחיטה.
- סימון היהודים באת j.
- גירוש זבונשין.
- ליל הבדולח.

סיכום:

השאלה התייחסה לעקרונות הקשורים ביהודים. היו תלמידים שכתבו על עקרונות אחרים. חשוב בהוראה למקד שחלק מהאידאולוגיה הנאצית קשור ביהודים וחלק לא.

השאלה מדברת על שנות ה-30. היו תלמידים שנתנו דוגמאות מתקופות אחרות. חשוב לתרגל עם תלמידים ציר זמן -מה קרה בכל תקופה.

מדינת ישראל
משרד החינוך
מנהל החינוך הדתי
הפיקוח על היסטוריה ואזרחות בחמ"ד

שאלה 9:

הצג שתי מטרות של הנאצים בהקמת גטאות.

תשובה:

- בידוד מהסביבה.
- ריכוז לצורך פיקוח.
- הטעיית היהודים שהם מנהלים את ענייניהם.
- הכשרת הדרך לשלבים הבאים.

שאלה 10:

הצג את השינוי שחל במדיניות הנאצים כלפי היהודים לאחר הפלישה (הכניסה) של הגרמנים לרוסיה (מבצע ברברוסה, יוני 1941)
הסבר מדוע התרחש השינוי דווקא לאחר הפלישה.

תשובה:

השינוי:

- רציחות המוניות של יהודים בבורות הירי/ ראשית הפתרון הסופי.
- מעבר מבידוד וריכוז בגטאות לרצח המוני.

הסבר מדוע הוא חל דווקא אז :

- כיבוש שטחים בברית המועצות, שהייתה בהם אוכלוסייה יהודית צפופה, דרבנה את הגרמנים לעבור מפתרונות "זמניים" ל"פתרון סופי".
- "מבצע ברברוסה" היה מלחמה טוטלית נגד השקפת עולם הבולשביקית שיש להכחידה עד היסוד, והיהודים נתפסו כיוצריה ומחולליה של אידיאולוגיה זו.
- השטחים שנכבשו בברית המועצות היו אזורים ספר, המרוחקים ממרכזי תרבות/מדעת הקהל המערבית, לכן היה אפשר לפעול בהם ללא ריסונים ומגבלות.
- הגרמנים הרשו לעצמם- כי הקהל המקומי היה אנטישמי ושיתף פעולה
- "פקודת הקומיסרים" שניתנה לפני היציאה ל"מבצע ברברוסה", העניקה גושפנקה לרצוח את אויבי הרייך ולא לקחת שבויים. היהודים נחשבו חלק ממנגנון המפלגה הקומוניסטית, דבר שהוביל לשחרור כל העכבות בפעולות נגדם.
- הנפילה המהירה של שטחים נרחבים בברית המועצות עוררה בקרב הגרמנים תחושות של אופוריה/ שכרון כוח/ בלתי מנוצחים, ואלה סייעו לשבירת המחסומים האחרונים.

מדינת ישראל
משרד החינוך
מנהל החינוך הדתי
הפיקוח על היסטוריה ואזרחות בחמ"ד

***שיאו אפ!**

התגלה קושי בהבנת התהליך של הפתרון הסופי. מכאן ניתן ללמוד על חשיבות השימוש בציר זמן ובמפה. תלמידים התבלבלו עם ועידת ואנזה. תלמידים לא מעטים התבלבלו בין הפלישה לפולין לפלישה לברית המועצות. חשוב לתרגל עם התלמידים לקרוא שאלה עד הסוף. תלמידים קראו 'פלישה' וכתבו על פולין. תלמידים לא הבחינו בין מחנות השמדה להרג בבורות / שלבים שונים בתהליך "הפתרון הסופי".

שאלה 11:

הצג טיעון אחד בעד ההכרזה על הקמת המדינה במועד (בזמן) שנקבע, וטיעון אחד נגד ההכרזה במועד זה.

תשובה:

טיעון בעד:

- היה חשש שייוצר ריק שלטוני בשל העובדה שהבריטים יצאו מהארץ לפני המועד שקבע האו"ם, ואי נכונותם לבצע את החלטת האו"ם להעביר את השלטון באופן מסודר.
 - החשש מפני החלטה באו"ם על נסיגה מתוכנית החלוקה.
- טיעון נגד:**
- מצב בטחוני רעוע באותה העת והחשש שההכרזה תביא למתקפה של מדינות ערב.
 - הכוח של היישוב בארץ קטן ואינו מוכן למלחמה של ממש.
 - לחץ של ארה"ב והחשש שלא תעמוד לצד היהודים.

***שיאו אפ!**

היו תלמידים שלא הבינו את השאלה, וענו מדוע צריך מדינה ליהודים.

שאלה 12:

הסבר את ההשפעה של מלחמת העצמאות ושל הקמת מדינת ישראל על היהודים בארצות האסלאם.

תשובה:

- יהודים רבים נרדפו במדינות ערב שהפכו עוינות יותר עם הקמת מדינת ישראל.
- יהודים רבים יכלו לעלות לארץ כיוון שהייתה מדינה עצמאית.

מדינת ישראל
משרד החינוך
מנהל החינוך הדתי
הפיקוח על היסטוריה ואזרחות בחמ"ד

****שיאו אפ!***

השאלה היא שאלת הסבר, כלומר מבקשת לחבר בין אירוע להשפעה. יש תלמידים שלא הראו את הקשר אלא רק כתבו השפעות אחרי קום המדינה.

רשימת ריש פנימי בלבד